

Dosarul nr. 3ra-570/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (A. Arhip)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (E. Clim, O. Cojocaru, B. Bîrca)

ÎNCHEIERE

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Ivanova Valentina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 11 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

c o n s t a ț ă

La 11 august 2017, Ivanova Valentina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi de a-i recalcula pensia; achitarea diferenței de pensie încasate până la moment, precum și încasarea sumei de 15 000 lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, pe parcursul activității sale, a deținut mai multe funcții și a fost un contribuabil activ, însă, la moment, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Anenii Noi îi încalcă dreptul la o pensie în cuantumul prevăzut de lege, inclusiv prin ignorarea prevederilor legale care reglementează indexarea acesteia.

A declarat că, pârâtul a aplicat o formulă greșită la calcularea cuantumului pensiei ce urmează a-i fi achitată, reținând faptul prelucrării de către reclamantă în perioada anilor 1999-2003 a terenurilor agricole deținute cu drept de proprietate. Or, potrivit adeverinței eliberate de Primăria comunei Ciobanovca, raionul Anenii Noi, în perioada de referință cota de teren echivalentă cu suprafața de 9, 3704 ha deținută de Ivanova Valentina a fost transmisă în arendă gospodăriei țărănești „Pelin”.

În vederea soluționării extrajudiciare a litigiului, reclamanta a înaintat în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Anenii Noi cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea pensiei. Întrucât prin răspunsul nr. 740 din 24 februarie 2017 i

s-a refuzat în soluționarea cerințelor formulate, Ivanova Valentina s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ.

Prin hotărârea din 11 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ivanova Valentina. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și să-i achite pensia pentru limita de vârstă Valentinei Ivanova începând cu 29 octombrie 2016 cu: - excluderea din stagiul de cotizare a perioadei 01.01.1999- 31.12.2002, pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale de stat pentru un grad/hectar; - includerea în stagiul de cotizare activitatea realizată în Fabrica de vin Cojușna în perioada aprilie - octombrie 2009. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Valentinei Ivanova suma de 3000 de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral. În rest acțiunea s-a respins ca fiind nefondată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe la data de 31 mai 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 11 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia din 31 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 11 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Instanța de apel la emiterea deciziei a constatat că conform prevederilor p. 6 al anexei nr. 4 din Legea nr. 156 - XIV din 14 octombrie 1998, în vigoare până la 01.04.2017, la calcularea venitului mediu lunar asigurat (începând cu 01.01.1999) la cererea persoanei asigurate, perioada pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale, din grad/hectar, putea fi exclusă din calcul și, totodată din stagiul de cotizare.

Respectiv instanța de apel a determinat că, la cererea persoanei asigurate, autoritatea de resort în calcularea și stabilirea pensiei era obligată să dispună excluderea din stagiul de cotizare a perioadei pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale din grad/hectar.

Totodată, instanța de apel a menționat că conform art. 17 alin. (1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, în sistemul public sunt contribuabili, după caz: a) asigurații care datorează contribuții individuale de asigurări sociale; b) angajatorii; c) persoanele juridice asimilate, în condițiile prezentei legi, angajatorului, la care își desfășoară activitatea asigurații prevăzuți la art.4 pct.2); d) persoanele care încheie contract de asigurare; e) persoanele care își desfășoară activitatea, în bază de contract individual de muncă, la angajatorii care nu sunt înregistrați în calitate de rezidenți în Republica Moldova; f) rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației care au calitatea de angajat.

Conform art. 19 alin. (1), (3) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, contribuția de asigurări sociale se datorează de la data încadrării în una din situațiile prevăzute la art.4 sau a încheierii contractului de asigurare. Contribuția individuală de asigurări sociale datorată de asigurații angajați în baza unui contract individual de muncă reprezintă 1/3 din cota de contribuție de asigurări sociale stabilită anual pentru condiții normale de muncă. Contribuția de asigurări sociale datorată de angajatori reprezintă diferența față de contribuția

individuală de asigurări sociale, prevăzută la alin.(2), până la nivelul cotelor de contribuție de asigurări sociale, stabilite în funcție de condițiile de muncă.

Conform art. 20 alin. (1) din Legea privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489 din 08 iulie 1999, calculul și plata contribuției de asigurări sociale datorate de asigurații angajați cu contract individual de muncă și de angajatorul acestora se fac lunar de către angajator.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că Ivanova Valentina a fost în drept să beneficieze de pensia pentru limita de vârstă în concordanță cu timpul efectiv lucrat și cu venitul realizat determinat prin decizia privind stabilirea pensiei.

Prin recursul depus la 12 martie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Completul denotă că Curtea de Apel a expediat în adresa recurentului copia deciziei integrale, însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării

acesteia, din care considerente recursul declarat la data 12 martie 2019 se consideră a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură

civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul Colegiului consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 433 lit. a) al Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru